

Bài 4: ỨNG DỤNG MATLAB GIẢI GẦN ĐÚNG PHƯƠNG TRÌNH VI PHÂN

1. Phương pháp chuỗi Taylor

$y(x)$ xấp xỉ bằng tổng N số hạng đầu của chuỗi Taylor. N càng lớn, độ chính xác càng cao. Tuy nhiên phương pháp này chỉ cho $y(x)$ gần đúng với các x gần. Do vậy, phương pháp này ít được sử dụng và ít được đề cập tới trong các sách:

$$y(x) = y(x_0) + \frac{y'(x_0)}{1!}(x - x_0) + \frac{y''(x_0)}{2!}(x - x_0)^2 + \dots + \frac{y^{(k)}(x_0)}{k!}(x - x_0)^k \quad (1)$$

2. Phương pháp Euler(Ô-Le)

Chia đoạn $[x_0, X]$ thành N đoạn bằng nhau: $h = (X - x_0)/N$.

Mục đích của phương pháp Ô-le là tính gần đúng giá trị của $y(x)$ chỉ tại một nút x_i mà thôi, chứ không phải tại mọi $x \in [x_0, X]$:

$$y_{i+1} = y_i + hf(x_i, y_i) \quad (2)$$

Để tăng độ chính xác ta giảm bước nhảy h , nhưng nếu $h < h_0$, với h_0 là giá trị h tối ưu của phương pháp Ô-le, thì sai số lại tăng.

3. Phương pháp hiện ẩn hình thang

Tương tự phương pháp Ô-le, mục đích của phương pháp hiện ẩn hình thang cũng là tính gần đúng giá trị của $y(x)$ chỉ tại một nút x_i mà thôi, chứ không phải tại mọi $x \in [x_0, X]$.

Bước 1: lấy xấp xỉ đầu bằng phương pháp Ô-le:

$$y_{i+1}^1 = y_i + hf(x_i, y_i) \quad (3)$$

Bước 2: dùng hàm lặp tính lại giá trị của y_{i+1} :

$$y_{i+1}^m = y_i + \frac{h}{2}[f(x_i, y_i) + f(x_{i+1}, y_{i+1}^{m-1})] \quad (4)$$

Hàm lặp dừng khi $|y_{i+1}^m - y_{i+1}^{m-1}| < \epsilon$

Trong đó ϵ là sai số cho trước, $m = 2, 3, 4, \dots$

4. Phương pháp hiện ẩn trung điểm

Tương tự phương pháp hiện ẩn hình thang, mục đích của phương pháp này cũng là tính gần đúng giá trị của $y(x)$ chỉ tại một nút x_i mà thôi, chứ không phải tại mọi $x \in [x_0, X]$. Phương pháp hiện ẩn hình thang có độ chính xác bậc 2 (khi h tương đối bé).

Bước 1: Tính giá trị đầu y_{i+1}^- :

$$y_{i+1}^- = y_i + \frac{h}{2}f(x_i, y_i) \quad (5)$$

Bước 2: Tính lại giá trị của y_{i+1} :

$$y_{i+1} = y_i + hf(x_i + h/2, y_{i+1}^-) \quad (6)$$

5. Phương pháp Runge – Kutta (R-K)

Tương tự phương pháp hiện ẩn hình thang, mục đích của phương pháp này cũng là tính gần đúng giá trị của $y(x)$ chỉ tại một nút x_i mà thôi, chứ không phải tại mọi $x \in [x_0, X]$. Phương pháp Runge - Kutta có độ chính xác bậc 4.

$$y_{i+1} = y_i + \frac{1}{6}(k_1 + 2k_2 + 2k_3 + k_4) \quad (7)$$

Trong đó:

$$k_1 = hf(x_i, y_i) \quad (8)$$

$$k_2 = hf(x_i + 0.5h, y_i + 0.5k_1) \quad (9)$$

$$k_3 = hf(x_i + 0.5h, y_i + 0.5k_2) \quad (10)$$

$$k_4 = hf(x_i + h, y_i + k_3) \quad (11)$$